BAKURUBASANNI
(nimɔrɔ 12 sɔngɔ)
Mali kɔnɔ = Dɔrɔmɛ 300
Afiriki kɔnɔ = Dɔrɔmɛ 600
Jamana wɛrɛ = Dɔrɔmɛ 1000

Kibaru

Zuluyekalo san 2001

Kunnafonisɛbɛn bota kalo o kalo. BP: 24 Telefoni : 21-21-04. Bozola Bamako-Mali. San 29nan bɔko 354ɲan A sɔngɔ : dɔrɔmɛ 15

«U A» bɛna kɛ Afiriki sɛmɛjiri ye

K'a daminɛ san 2001, zuluyekalo tile 9 na ka t'a bil'a tile 11 na, Afiriki jamana hɔrɔnyalenw bɛɛ lajɛlen minnu tun ye u ka kelenya tɔnba fɔlɔ «OUA» jamanaw ye, olu jamanakuntigiw ye ɲɔgɔn kunbɛn Lusaka, jɛkulu kura sigiliko la Afiriki tɔgɔ la, min bɛna Farafinna jamanaw bɛɛ lajɛlen ɲɛsin baara kologirin kelen ma, n'o y'an ka sɔrɔ jiidili n'an ka dorogoɲɔgɔnna sabatili ye. O kelenya jɛkulu min sɛmɛjiri ye Afiriki jamanaw sɔrɔko ni politikiko ni hadamadenyako ni seko ni dɔnko walanwalanni n'u yiriwali n'u sinsinni ye, i ko Farajɛla jamana hɔrɔnyalenw ka tɔnba cogoya la, o bɛna wele «UA», n'o ye Afiriki ka jɛ ye sira bɛɛ kan.

Diɲɛ mɔgɔ caman tun tigɛlen don ni jɛkuluba ɲɔgɔnna dilanni na Afiriki jamanaw hakɛ la a san fila ye nin ye, min ŋaniya bɔra Libi jamanakuntigi Muhamari KADAFI la, n'a ye Afiriki peresidanw bɛɛ wele tɔnsigi balalen na, a ka dugu dɔ la n'o ye Siriti ye, u ka taa kuma «UA» sigiliko kan, ka ɲɔgɔn hakilina dɔn, ka ɲɔgɔn sɔn hakili la. Nka Zanbi faaba Lusaka lajɛba ye yiranyiran bɔ jamanaw ni jɛkuluw ni mɔgɔ caman dusukun na «UA» dilanniko la, bawo ni kow bɔr'u sira fɛ, sanni san kelen bɛɛ dafa yɔrɔ o yɔrɔ, Afiriki ɲɛmɔgɔw bɛn'u bolonɔ bila «OUA» fatulisɛbɛn na.

O kadara kɔnɔ, «OUA» sekeretɛri zenerali laban sugandira Lusaka lajɛ kɛnɛ kan, min ka baara bɛna ɲɛsin «OUA» yɛlɛmali baaraw ma k'a kɛ «UA» ye, n'o ye Kodiwarika Amari ESI ye. «OUA» jamanakuntigiw bɛɛ y'u ka danaya da Fofoyi BUWAJi ni Hanri Konan BEJE ka minisiri kɔrɔ

Kodiwarika Amari ESI «OUA» Sekeretɛri Zenerali kura

Amara ESI kan, min ye san 20 ɲɔgɔnna kɛ Kodiwari ni jamana wɛrɛw cɛsiraw labɛnni na. Amara ESI lakodɔnnen don diɲɛ kɔnɔ kɔkanko politikiko la.

A faamuyalen don o baara la cogoya min na, o de kɛra a sugandikun ye. N'o tɛ jamanakuntigi caman tun bɛ Lusaka kɛnɛ kan, i n'a fɔ Libi peresidan Muhamari KADAFI, minnu tun sago ye Amara bilala min nɔ na, n'o ye Salimu Amɛdi SALIMU ye, o tun ka «OUA» ka baara tɔnin lase san kelen kofɔlen kɔnɔ sanni a ka yɛlɛma k'a kɛ «UA» ye.

Baara kologirin min bɛ Amara ESI bolo, n'a tafanga o siga bɛ dɔw la, o ye «UA» baarabolo 16 sigili ye sen kan, Afiriki sɔrɔ ni hadamadenya ni politiki ni seko ni dɔnko walew bɛɛ bɛna ɲɛnabɔ kulu minnu fɛ.

Bamananw ko :

«n kun gananen don, o ma si kalili la, n'i ye fugula bɔ, a na dɔn». O tuma kalo 12 min dira Amara ESI ma a ka baara gɛlɛn in tiimɛli koɲuman na, n'a tafagan b'a la o na dɔn, bawo don tɛ nkalon tigɛ. Lusaka ɲɔgɔnyeba wale dɔw fana munumununa «UA» jɛkulu ɲɛmɔgɔ sugandiliko kan. U y'a lajɛ ji ɲɛmajɔlen na n'a y'a sɔrɔ an bɛ waati min na, «OUA» kuntigiya bɛ min bolo n'o ye Zanbi peresidan Frederiki SHILUBA ye, ni «UA» kuntigiya fana bɛ se ka kalifa o ma, k'a sɔrɔ a ka ɲɛmɔgɔya yɛrɛ bɛna dagun a ka jamana kɔnɔ sanni kalo 3 cɛ. Afiriki jamanakuntigiw dɔw y'a jate k'u jatigikɛ Frederiki SHILUBA yɛrɛ samani «UA» kuntigiya nɔfɛ, k'o n'a kɔrɔ bɛ ɲɔgɔn na, bawo a sago ye min ye, ni a jɛɲɔgɔnw y'a ta k'a kɛ «UA» ɲɛmɔgɔ ye, o tuma a b'a ka jamana sariyasɛbɛnba kɔnɔko yɛlɛma, k'o kɛ dalaminɛkala ye, walasa ka jamanakuntigiya sɔrɔ siɲɛ saba Zanbi. O dun ye fɛn ye, Zanbi sariyasɛbɛnba ye min kɔn.

An b'aw ladɔnniya ko fɛɛrɛba fila lajɛra Lusaka tɔnsigilaw fɛ, n'o ye «Afiriki ŋaniya kura» ye, min b'an ka jamanaw yiriwali sira fila dorogolen ɲɔgɔn na. Fɔlɔ bɛ wele ko «MAP» n'o ye Afiriki lawulili fɛɛrɛ kura bolodalen ye san baa kelen nata kuntaala kɔnɔ; o fɛɛrɛ bolodabaga ye Afiriki Di - Sidi peresidan Tabo NBEKI ye. Fɛɛrɛ filanan, n'o bɛ wele ko «OMEGA», o labɛnbaga ye Senegali peresidan Abudulayi WADI ye. O fɛɛrɛ bolodalen fila koɲɛw ɲɛnabɔli kama, jɛkulu dɔ sigira sen kan k'o baara kɛ.

☞ ɲɛ 2

O jɛkulu jamanaw ye Misirajamana, Senegali, Nizeriya, Afiriki Di Sidi ni Alizeri ye, minnu ka kan ka fɛɛrɛ fila sirilen ninnu kunkun n'u ɲɛnɲɛn tɔmɔ k'u taabolow dantigɛ

. Afiriki jamanaw jɛnna ni fɛɛrɛ sirilen ninnu ye, minnu b'a jira k'an tɛ se ka ɲɛtaa ni yiriwali sira sɔrɔ an yɛrɛ kɔ. O la, Afiriki jamanakuntigiw y'u kan di, ka layidu ta k'u bɛn'u seko damajira kɛ hɛrɛ ni bɛn ni sabali ni lakana ni demokarasi ni sɔrɔ baaraw la an ka jamanaw ka jɛkulu kura sira bɔlen kadara kɔnɔ.

Min ye Afiriki jamanaw ni ɲɔgɔn cɛ kɛlɛ banbaliw ye, Lusaka lajɛkɛlaw ye Zayiri kɔnɔrɔ kɛlɛ banni sigikafɔ b'a dɔgɔ kɔrɔ, k'a bila san 2001, utiklo tile 20na, ani ka waatilafangako dɔŋaniya ta sanni yenkaw ka mugu ni kisɛ bila u ka kow ɲɛnabɔli la.

«OUA» jamanakuntigiw ye kɔrɔmadonnisɛbɛn fila labɛn Zinbawe ni Alizeri lafasali kama, minnu bɛ jamana wɛrɛw kofɔ, minnu bɛ k'u sen don Zinbawe ni Alizeri kɔnɔrɔkow la. O lafasalisɛbɛn ŋaniyatabaga kɛra Mali peresidan Alifa Umaru KONARE ye, a jɛɲɔgɔn peresidan tɔw bɛɛ jɛnna ni min ye. O wale diyara Alizeri peresidan Abudɛli Azizi BUTEFILIKa ye fɔ k'a damatɛmɛ. A ma ɲɛ, a ye foli ni tanuni ni waleɲumadɔn lase Mali ma, k'a jira ko nin ma bal'a la ka bɔ Mali fan fɛ.

Mali ye Lusaka tɔnsigikɛnɛ sankɔrɔta ni fɛɛrɛ ɲumanba dɔ ŋaniya tali ye ka ɲɛsin Afiriki jamanaw kanw dondalali ma. Mali y'a ɲini Afiriki seleke naani bɛɛ fɛ, an ka jɛ ka kankodɔnniya ciyakɛda dɔ labɛn, min ka baara bɛna ɲɛsin ɲininiw ma, an wolokanw kan, walasa k'an ka ɲɛtaa ni yiriwali teliya ani ka dansigi an bara kanw tununni na, sanko minnu fɔbagaw man ca.

O baara ɲɛmɔgɔya bɛ Mali kalanko minisiri kɔrɔ min bolo, n'o ye Adama SAMASEKU ye, o y'i nɛn don kanko fɛɛrɛ ninnu ɲɛnabɔli ni ɲɔgɔn cɛ, k'a kow bɛɛ pereperelatigɛ Afiriki jamanaw kɔkankow minisiriw ye. Ŋaniya in taara u bɛɛ lajɛlen jiminsira fɛ. Kɔkankow minisiriw jɛnnen kɔ n'a ye, jamanakuntigiw fana y'a lajɛ ka sɔn a ma.

N'an y'a lajɛ ji ɲɛmajɔlen na, an b'a ye ko kanko tɛ kumaɲɔgɔnya dɔrɔn ye. Hadamaden ka sɔrɔko n'a danbe n'a seko n'a dɔnko bɛɛ waleyayɔrɔ ye kan ye. Kan lankolon tɛ diɲɛ kɔnɔ. Kanw bɛɛ dama ka kan. Nka kan fɔbagaw man'a labaara, a ka se ka diɲɛ dɔnniyaw jɛnsɛn jamanaw hakɛ la, o de b'a don da la, k'a kalanbagaw n'a sɛbɛnbagaw ka bɔnɔgɔla ni ɲɛtaa ni yiriwali teliya ani k'u jiidi.

Lusaka lajɛba hukumu kɔnɔ, jamanakuntigiw da sera fɛɛrɛ nafamaba wɛrɛ ma, n'ɔ ye ciyakɛda ye, min bɛna ɲɛsin larabuw ni farafin tɔw ni ɲɔgɔn cɛ kɔɲɛw ma. A jirala k'o ŋaniya fana bɔra Mali la, Afiriki maraw bɛɛ jɛnna ni min ye. Min ye peresidan Alifa Umaru KONARE haminanko ye «OUA» yɛlɛmaliko la k'a kɛ «UA» ye, Mali jamanakuntigi k'o jɔrɛ min b'ale la, o ye yɛlɛmali furancɛ waatiko ye. Alifa k'ale sago y'o kuntaala surunyali ye.

PERESIDAN ALIFA Y'A JENIYƆRƆ FIN «UA» SIGILI LA.

N'an ye «UA» sigiliko jateminɛ fɔ ka na se Lusaka lajɛba ma, an b'a ye ko Mali peresidan Alifa Umaru KONARE y'a jeniyɔrɔ fin a baara la kosɛbɛ. Kabini a sigidon Mali peresidanya la, Alifa Umaru KONARE y'a jɛya bɛɛ ma, k'a haminanko gɛlɛn dɔ ye Afiriki jamanaw dorogoli n'u farali ye ɲɔgɔn kan sɔrɔ ni politiki ni hadamadenya ni seko ni dɔnko siraw bɛɛ lajɛlen kan, bawo kɔnɔw jɛlen de bɛ biii fɔ, wa fanga tɛ mɔgɔ kelen na cogo min na, a tɛ jamana kelen fana na o cogo la. O de kɔsɔn peresidanw Alifa Umaru KONARE ma to kɔ abada «UA» sigiliko la.

A bɛ Afiriki jɛkulu nafamaba in fara fɔlɔ dabagaw cɛma. A yera a tɔnsigi kɛnɛ bɛɛ kan. Hakilijigin na, san 1999, Alifa Umaru KOANRE y'a sen n'a bolo don k'a jɛɲɔgɔn peresidan lafaamu «UA» nafa kan Siriti dugu kɔnɔ, Libi jamana kan, walasa u ka ko bɛɛ kɛ u ka jamanaw ka don «UA» la, bawo olu si tun tɛ Libi jamanakuntigi Muhamari KADAFI ka hakilina in fɛ, n'o ye «OUA» yɛlɛmali ye k'a kɛ «UA» ye.

A seginnen ka bɔ Lusaka, peresidan Alifa Umaru KONARE ni kunnafonidilaw ye ɲɔgɔn baro. Alifa ye Lusaka lajɛba walew bɛɛ lajɛlen ɲɛfɔ ka nɔgɔ b'u la ani ka farafinna tɔnba «UA» jira jama la, ale yɛrɛ ka yecogo la. O la, a da sera yɛlɛmali waati kunkurunnin ma ani tɔn wariko ka fara Afiriki mara lakanani koɲɛw kan.

Alifa y'a jira ko Lusaka lajɛ bɛna sɛbɛn taariku kɔnɔ, diɲɛ kobaw fɛ, k'a d'a nafaw n'a jɔyɔrɔ n'a ɲɛci kan. A ko fɛn don min ɲɔgɔn ma deli ka kɛ, bawo ka se ka Afiriki jamana 53 fara ɲɔgɔn kan, ka jɛkulu dilan sɔrɔ ni politiki ni hadamadenya ni seko ni dɔnko sira kan san kelen dɔrɔn kɔnɔ, o ye koba ye an bɛ mɛɛn ka min lakali.

Mali peresidan y'a jira tuguni kunnafonidilaw la ko mɔgɔw bɛ kuma min f'ɔ ko «UA» sigira sen kan, k'a sɔrɔ a sigibagaw yɛrɛ t'a dɔn tɔn in bɛna baara minnu kɛ, k'o ye kuma lankolon ye, wa dɔgɔmayali don fana farafinw yɔrɔ.

A k'o la ko gɛlɛya minnu kɛlen don ka diɲɛ kɔnɔna ɲagami bi, jamana kelen si tɛ se ka bɔ nɔgɔ la, ka mago ɲɛ a yɛrɛ ye. O gɛlɛyaw latɛmɛnan tɛ dɔwɛrɛ ye Afiriki jamanaw bolo faraɲɔgɔnkan kɔ jɛkulu nafama kɔnɔ, min na se ka k'an bolo kɛlɛkɛminɛn gɛlɛn ye an gasi sigili la diɲɛ jamana tɔw fɛ, sanko setigijamanabaw.

Peresidan Alifa Umaru KONARE y'a jira ko «UA» bɛna kɛ sababu ye Afiriki seleke naani sɔrɔko jɛkuluw ka fara ɲɔgɔn kan, ka ɲɔgɔn dafa, i n'a fɔ : «CEDEAO» ani «SADEC», jamana kelen-kelen bɛɛ ka nafa sɔrɔli sira kan farafinna.

Mali peresidan k'an bɛ yɛlɛma waati min na, o de ka gɛlɛn kosɛbɛ, bawo n'an m'an kɔlɔsi an bɛ se ka fɛn kɔrɔ ta ka masiri kura don a la, k'an sɔrɔ an dun bɛ yɛlɛma nafamabaw de ɲini Afiriki ka diɲɛlatigɛ sira bɛɛ kan.

Ale hakilina ye min ye, yɛlɛma waati in kuntaala man kan ka janya, bawo n'o kɛra an tɛna bɔda sɔrɔ an yɛrɛ la, o dun laban bɛ na ni politikiko gɛlɛyaw donni y'an ni ɲɔgɔn cɛ.Alifa Umaru

KONARE ka laɲini dɔ fana ye Afiriki jamanaw bɛɛ sendonni ye «UA» la, ka k'a tɔndenw ye ani k'u bolonɔ bila bɛnkansɛbɛn na, min b'a ɲini depiteso bulonba kelen ka jɔ jɛkuluba in tɔgɔ la, Afiriki bɛɛ ka ɲɔgɔnfaamu ni hɛrɛ kɔsɔn. Mali peresidan k'o ka fisa ni jamana kelen kelen minnu bɛnnen don, olu ɲɛmɔgɔw ka to ka ɲɔgɔn sira bɔ, i n'a fɔ a tun bɛ kɛ cogo min na «OUA» waati la.

A ye min far'o kan, o ye demokarasi lawɛrɛli ye «UA» ka kow bɛɛ la Afiriki jamana bɛɛ kɔnɔ. A ko n'o ma kɛ, an ka jɛkulu in ŋaniya tɛ bɔ kari la ka ntɛnɛn sɔrɔ. Min ye Afiriki kelenya tɔnba «UA» nafoloko ye, peresidan Alifa Umaru KONARE ye bolodiɲɔgɔnmako taamasɛbɛn «wisa» dɔ hakilina jira Lusaka tɔnsigi kɛnɛ kan Afiriki jamanaw bɛɛ lajɛlen ni ɲɔgɔn cɛ, min nafolo sɔrɔlen bɛ se ka fara jamana kelen-kelen bɛɛ ka tɔnwari bɔlenw kan.

A ye a da don nafoloko jɔyɔrɔ la, min nafa ka bon kosɛbɛ Afiriki jɛkuluba in bolo. Alifa Umaru KONARE ka fɔli la, «UA» nafoloko tɛ se ka dan a sɛbɛnɲɛnabɔ wariko dɔrɔn ma, nin tɔn suguya nafa kɛrɛnkɛrɛnnenba dɔ ye yiriwati ni ɲɛtaa baaraw bolodali ye ani k'an jɔ n'o musakaw ye.

A ko ni «UA» nafoloko danna a labaarali dɔrɔn ta ma, o tuma kun t'a sigili la.

Taalen ɲɛfɛ, peresidan Alifa Umaru KONARE y'a ɲini a peresidan ɲɔgɔnw fɛ Lusaka, yɛlɛma ka don an ka jamanaw ni ɲɔgɔn cɛ fɔɲɔgɔnkɔw ni balawu ɲɛnabɔcogow la ni jɛkulu kɛrɛnkɛrɛnnen dɔ sigili ye o hukumu kɔnɔ, min tɔndenw bɛna kɛ an ka mara setigijamanaba dɔw ye ani politiki ɲɛmɔgɔba dɔw, minnu galabu ka kɛnɛ, n'u faamuyalen don hadamadenyakow la. Lusaka taama ma kɛ Mali peresidan Alifa Umaru KONARE bolo «da-ka-sunɔgɔ» ye, a ni Afiriki ɲɛmɔgɔ caman ye kumaɲɔgɔnya kɛ farafinna kunko gɛlɛn caman kan, Libi jamanakuntigi kolonɛli Muhamari KADAFI tun bɛ minnu cɛma.

Salimu TOGOLA
Basiriki TURE

Bafulabe : Dibi ni yeelen

Minisiri Usumani SI

Bafulabe ye dɔ kɛ ka ban kalafili nataw kadara kɔnɔ.

San 2001 zuluyekalo tile 5 n'a tile 7 la, kominiw mɛriw n'u sɛbɛnɲɛnabɔlaw degera kalafiliw tɔgɔsɛbɛnw cogoyaw la. Kalafiliw tɔgɔsɛbɛnw kadara kɔnɔ, mɔgɔ 163.366 tɔgɔw sɛbɛnna; mɔgɔw lajɛlen tun ka kan ka bɛn 188.889 ma; o b'a jira ko kɛmɛsarada la 86,65 tɔgɔw sɛbɛnna. Kɛmɛsarada la mansinw ka sɛbɛn tiɲɛta ma tɛmɛ 3,25 kan.

Bafulabe fanga ye gɔfɛrɛnaman ka lasigidenw ye mɛriw wele ka tɔnsigi caman labɛn. Tɔnsigiw kɔɲɛw tun bɛ ciyakɛdaw ɲɛmɔgɔw bolo; tɔnsigiw kɛra sababu ye ka bɛn sabati lasigidenw ni mɛriw cɛ, ka laban ka kominiw ka gɛlɛya caman nɔgɔya.

Misali la tɔnsigi ninnu kɛra sababu ye ka mɛri dɔw ka ɲɛmɔgɔya sinsin kosɛbɛ. Bafulabe komini 13 la, 12 bɛ baara la. San 2001 utikalo tile 19, seginni ka kan ka kɛ Jalan komini kɔrɔsigiw sugandili kan.

Kabini san 1999 Jalan mara ma se ka sabati k'a sababu kɛ ɲɛmɔgɔntanya ye. Gɔfɛrɛnaman ka lasigidenw ni mɛriw kalikan don ko utikalo tile 19 kalafiliw ni sababa bɛ bɛn; ko samiyɛko t'o bali.

A bɛ se ka fɔ k'u bɛ sira ɲuman kan, sabu kalafili sɛbɛnw labɛnna ka ban, wa wotesɛbɛn dira bɛɛ ma.

Ni mɔgɔ min ye kominiw ɲɛmɔgɔw dagayɔrɔw jatemine, a bɛ se ka fɔ ko bɛn bɛ gɔfɛrɛnaman ka lasigidenw ni politikimɔgɔw ni ɲɔgɔn cɛ. Komini 12 la, minnu ye baaraw damine, 5 bɛ gɔfɛrɛnaman ka so jɔlenw kɔnɔ, i n'a fɔ dɔgɔtɔrɔso kɔrɔw, 4 ni gɔfɛrɛnaman ka baarakɛlaw bɛ ɲɔgɔn kan, 2 bɛ dɛmɛlitɔnw ka yɔrɔw la, 1 bɛ kɛnyɛrɛye dɔ ka so kɔnɔ.

Sɛrikili kɔɲɛnabɔjɛkulu bɛ gɔfɛrɛnaman ka ciyakɛda la min ɲɛsinnen don sariyaw latilenni ma ani kɔlɔsiliw.

A jirala ko kominiw ɲɛmɔgɔw bɛ gɔfɛrɛnaman ka sow kɔnɔ sanni waati dɔ ka se. Alimaw ka dɛmɛlitɔn ye so dɔ jɔ ka di Bamafele ni Jokelen kominiw ma; olu bɛna yɛlɛm'u halalasow kɔnɔ a tɛna mɛɛn tugun. O siratigɛ kelen na dɛmɛlitɔn in ye motow di Bamafele, Jokele, Mahina ani Kunjan kominiw ma. A jirala ko Jakɔn ni Waliya y'u ka motow san u halala wari la.

Jamana lamini ni sigidaw minisiri Usumani SI ye Mahina komini ɲɛmɔgɔw dagayɔrɔ kurunbonkari, a ka Bafulabe taama senfɛ.

Nin walew tɛmɛnen kɔ gɛlɛyaw bɛ Bafulabe lasigidenw kan kosɛbɛ, minnu bɛ tali kɛ baarakɛlako la ani ciyakɛdaw tiɲɛni (u kɔrɔla); ani bolifɛnko. Sɛrikili yɔrɔ caman «arakiw» tiɲɛnen don, n'o ye kunnafoni labɛnninan ye sigidaw ni ɲɔgɔn cɛ. Nk'a jirala ko basigi sabatilen don yen dɔɔnin.

Walasa mara ka se ka sabati u fɛ yen bafulabekaw b'a fɛ, Jalan kɔrɔsigiw sugandili kɔfɛ, ka warikoɲɛnabɔlaw dɔw ta, minnu bɛ se ka kɛ sababu ye ka basigi don wariko taabolo la.

U b'a fɛ fana yɛlɛma dɔ ka don u ka mara lamini taabolo la, i n'a fɔ komini kuraw sigili siratigɛ la, bulonba ye yamaruya di minnu kan ka ban

Solomani Dunbiya
Badama Dukure

Keɲɛba n'a ka gɛlɛyaw

Jamana lamini ni sigidaw koɲɛw minisiri Usumani SI ka Kayi taama senfɛ, a sera Keɲɛba taratadon san 2001 zuluyekalo tile 10. Keɲɛba bɛ Kayi ni tilebin cɛ; sɛrikili in lamini bonɲɛ bɛ se kilomɛtɛrɛ 17.000 ma; a mɔgɔw bɛɛ lajɛlen bɛ bɛn 133.777 ma, i n'a fɔ kalataw tɔgɔsɛbɛn y'a jira cogo min na. Siya minnu b'a kɔnɔ, olu ye maninkaw, fulaw, jalubew, ani Jakankew ye; komini 12 b'a kɔnɔ. Siya ninnu ka baaraw ye sɛnɛ, baganmara, ani sanubɔ ye.

Tanbawura kɔnɔ kalataw tɔgɔsɛbɛn ye gɛlɛyaw sɔrɔ, k'a sababu kɛ yɔrɔ taamali gɛlɛyaw ye ani jama sigibaliya yɔrɔnin kelen, an'u canrini yɔrɔw ɲɛfɛ, ka fara sɛnɛkɛbugudaw cayali kan, ani bolifɛntanya ni tɔgɔsɛbɛn minɛnw ntanya. Nk'o n'a taa bɛɛ lajɛlen na yenkaw y'u jija ka kalataw tɔgɔsɛbɛn kɛ; u ka kan ka f'o la. Gofɛrɛnaman ka lasigiden Garaba Kantawo ka fɔ la, kɛmɛsarada la tɔgɔsɛbɛn ye sanfɛla sɔrɔ ni 103,16 ye. Nka wari min tun ka kan ka di tɔgɔsɛbɛnnaw ma, o ko ma b'a sira fɛ. O siratigɛ la tɔgɔsɛbɛnw tako filanan na kulu 9 dɔrɔn de ka wari sarala. Gofɛrɛnaman ka lasigidenw ye gɛlɛya minnu sɔrɔ sɛrikili tɔw la, o gɛlɛya kelen fana bɛ Keɲɛba taw kan i n'a fɔ bolifɛntanya ani kunnafoni taabolo gɛlɛyaw ni baarakɛyɔrɔw tiɲɛni; nka gɛlɛya kuraw bɛ Keɲɛbakaw kan minnu bɛ tali kɛ kominiw baarakɛlaw ka kalanko la, ani kominisigi mankanw. Dugu wɔɔrɔ bɛ Kasama komini kɔnɔ, minnu faralen don Kindirisu kan ka ban komini ɲɛmɔgɔw la, k'olu fana b'u danma komini sigi diyagoya la. Bahe komini fana na, seginni kɛra kalataw kan ka ɲɛmɔgɔw sigi san 2001 zanwiyekalo tile 21; nk'o n'a taa bɛɛ «Parena» n'o ye sagajigijɛ politikitɔn ye, o ɲɛmɔgɔw y'u ban u ni tɔw ka sigi ka komini ɲɔgɔnye kɛ. O wale kelen bɛ Sagalo komini na.

Sɔrɔko ta fan fɛ balo sɔngɔ ka gɛlɛn kojugu, k'o sababu kɛ balo ka ca dugu minnu na, Faleya ni Faraba, olu lasɔrɔli man nɔgɔn. Sirantanya bɛ ka fɛn tɔw sɔngɔ gɛlɛya kosɛbɛ, mɔgɔw mago bɛ se fɛn minnu ma ka caya. O kama u si da ma don Dakaru - Saraga - Keɲɛba - Kita - Bamako siraba dilanniko la. Lakɔliko fana tɛ ka sira sɔrɔ kosɛbɛ, sabu lakɔliw bɛ yɔrɔ minnu na, olu ni dugu tɔw ka jan ɲɔgɔn na, wa lakɔlidenw jatigilako fana man nɔgɔn. Kunnafoniko siratigɛ la Keɲɛba bɛ Ala tanu kosɛbɛ telefɔni ni telewisɔn sɔrɔli la, hali n'u b'a fɛ telewisɔn ka lase sɛrikili yɔrɔ wɛrɛw la. Yan fana minisiri Usumani Si kumana kosɛbɛ kalata nataw labɛnni n'u nafa kan jamana kɔnɔ. O m'a bali ka Keɲɛbakaw jaabi, u ka gɛlɛya kofɔlenw siratigɛ la.

Solomani Dunbiya
Badama Dukure

Kita : Kɛnɛbaw ani ciyakɛminɛnw ntanya

Minisiri Usumani SI ka KAyi taama kuncɛra Kita. A donna yen alamisadon, san 2001, zuluyekalo tile 12. Minisiri Usumani SI n'a nɔfɛmɔgɔw mɛɛnni ni sanji ma kitakaw bali ka bɔ ka kunbɛnni kɛ ni nisɔndiyaba ye.

Medini ni Bafulabe tɛmɛnen kɔfɛ, Kita ye sɛrikili sabanan ye min sigira nansaraw fɛ san 1891. Tɔgɔsɛbɛn labanw y'a jira ko mɔgɔ 316.649 bɛ Kita mara kɔnɔ. Mɔgɔ 8 bɛ sɔrɔ kilomɛtɛrɛ kelen lamini na. U ka baaraw ye sɛnɛ, baganmara, jago ani mɔni ye.

Mara siratigɛ la, komini 33 bɛ Kita mara kɔnɔ; fila ye dugubakɔnɔ kominiw ye : Kita ni Kurunikoto. Forobabaara mɔgɔ faamuyalen dɔ bɛ mara kunna. Forobabaara mɔgɔ faamuyalen fila ni forobabaara ɲɛmɔgɔ 7 bɛ kominiw kunna; nka baarakɛlako bɛ mara in na, wa yɔrɔ ɲuman tɛ forobabaarakɛlaw bolo; kabini nansaratile ciyakɛyɔrɔ kɔrɔw don.

Dɛmɛlitɔn minnu bɛ mara kɔnɔ, olu ka ca ni tan ye, ka fara jɛkulu kɛmɛ ɲɔgɔnna kan minnu ɲɛsinnen don sɔrɔ ni hadamadenya sabatili koɲɛw ma.

Sɛmudete donni min kɛra yen a tɛ tɛmɛ san wɔɔrɔ kan, o ye yɛlɛma don mɔgɔw ka taabolow la k'a sababu kɛ baaraw ye, i n'a fɔ mara ni yɔrɔ tɔw kalali ɲɔgɔn na baaraw ani kɔɔri ɲumanba yɛrɛ sɔrɔli baaraw. San 1999-2000 kɔɔriko gɛlɛyaw ye fiɲɛ bila ko dɔw la, nka Ala ni sigikafɔ sababu la yenkaw y'a jira k'u bɛ kɔɔri sɛnɛ ɲinan samiyɛ la.

A kɔlɔsira ko mara bonya kojugu kɛra sababu ye maraseginso ka gɛlɛyaw sɔrɔ Kita. Baarakɛlaw tɛ ka labɔli kɛ kominiw na. Yɔrɔ caman na, sɛbɛnkow ɲɛnabɔla kelen ni warikow ɲɛnabɔla kelen dɔrɔn de bɛ yen, wa wusuruw sarabaliya ye maradenw taabolo ye.

A bɛ se ka fɔ ko kominiko san fɔlɔ ni sababa ma bɛn, sabu dugu caman bɛ yen minnu ma dɔrɔmɛ kelen sara nisɔngɔ la; minnu fana y'a sara, olu ka sarata man ca; o kɛra sababu ye ka baaraw bɛɛ jɔ. An bɛ don min na i ko bi, baara kelen ma se ka kɛ yen. Nk'o na taa bɛɛ togodalakomini fila kɔrɔnfɛla la Sefeto ni Gemukuraba y'u ka san 2001 wusuruw bɛɛ sara ka ban.

Yɔrɔ dɔw y'a ɲini ko segin ka kɛ kominisigi kan; o ma bɛn bali ka sabati politikitɔn 22 ni ɲɔgɔn cɛ, ani politikitɔnw ni gofɛrɛnaman ka lasigidenw cɛ. Mɛri bɛɛ lajɛlen tun bɛ ka fini suguya kelen don minisiri kunbɛnni kɛnɛ kan.

Minisiri kumanen kalafiliw sɛbɛnko kan, kow tɛ sabati fɛn minnu kɔ, a da sera marako ma.

A y'a jira ko maraseginso tɛ taa bɛn kɔ dugulenw, politikimɔgɔw ani gofɛrɛnaman ka lasigidenw ni ɲɔgɔn cɛ. A jirala ko kitakaw bannen don «TVA» sarali ma. Minisiri y'a jira k'an bɛ yɔrɔ min na bi nafoloko siratigɛ la, «TVA» ko tɛ se ka dabila.

Solomani Dunbiya
Badama Dukure

Jɛma, Ɲoro, Yelimane ani Kayi maraseginso koɲɛw

San 2002 kalataw labɛnni hukumu kɔnɔ, jamana lamini n'a sigidaw koɲɛw minisiri Usumani Si bɔra ka taama dɔ kuncɛ Jema, Ɲoro, Yelimane ani Kayi sɛrikiliw kɔnɔ.

Minisiri Usumani Si ka kan ka se Kayi mara sɛrikili kelen-kelen bɛɛ la. Taama in b'a jira ko goferenaman ŋaniya ye ka jamanadenw bɛɛ lajɛlen kumaɲɔgɔnya walasa k'u ka gɛlɛyaw sidɔn.

Kayi sɛrikiliw bɛɛ lajɛlen ka kɔrɔ ni sɛrikili min ye, n'o ye Jema ye, o de fɔlɔ ye minisiri n'a nɔfɛmɔgɔw bisimila. Jema kɛra sɛrikili ye san 1977; sigida 5 de bɛ yen minnu tilala ka bɛn togodalakomini 14 ma, ani dugubakɔnɔkomini kelen. A lamini konya ye kilomɛtɛrɛ 12.360 ye; hadamaden 144.647 de b'a kɔnɔ; olu tilalen don dugu 148 ni ɲɔgɔn cɛ, i n'a fɔ tɔgɔsɛbɛn labanw y'a jira cogo min na. Goferenaman ka ciyakɛda bɛɛ lajɛlen dafalen don yen, nka baarakɛlako b'u la; o kɛra sababu ye ka fiɲɛnin bila goferenaman ka baaraw la, hali n'o y'a sɔrɔ goferenaman ka baarakɛlaw ni politikimɔgɔw bɛ jɛ ka baara kɛ ɲɔgɔnfɛ.

Forobabaara cogoyaw man ɲi kosɛbɛ ten Jema sɛrikili kɔnɔ; goferenaman ka lasigidenw y'a jira ko biroko ni minɛnkow b'u la kalata nataw siratigɛ la. Min ye Ɲoro di Saheli ye, kɛmɛsarada la, lɛnpow ni wusuruw donni b'a ta 4 hakɛ la ka se 77 ma; o kɛra sababu ye kominiw ka baaraw daminɛ ani ka ciyakɛda caman jɔ. Kɔnsɛyi kominali ka santiri ye baara daminɛ; jɛkulu min bɛ sɛrikili koɲɛw ɲɛnabɔ, o fana sigira sen kan, ka fara dɛmɛlitɔnw (ONG) ka dɛmɛ kan ka ɲɛsin politikimɔgɔw kalanni ma; santiri dɔ jɔr'o kama. Nka halibi gɛlɛyaw bɛ yen, minnu bɛ tali kɛ fanga labatobaliya la ani kalanbaliya, ka fara warikodɛsɛ kan. Min ye basigibaliya ye, caman bɔr'o la; nka balodɛsɛta bɛ se tɔni 18.000 ma; o bɛ ka ɲɛmɔgɔw kɔnɔgan. Nk'o na taa bɛɛ, u y'a jira k'u bɛ ko bɛɛ kɛ, walasa kalata nataw ka kɛ jɛya ni basigi kɔnɔna na.

Yelimane denmisɛnw bɛ bɔlen don ka taa jamana kɔkan; nk'u bɛ nafa lase sɛrikili ma, i n'a f'u ka duw tali ni misiriw jɔli ani lakɔlisow ni furakɛliyɔrɔw, ka fara jikow sabatili kan u ka duguw kɔnɔ. Kominiw tun ye gɛlɛya sɔrɔ baaraw daminɛ waati la, nka bi komini bɛɛ n'a ka sɛbɛnko ɲɛnabɔjɛkulu n'u ka warikow ɲɛnabɔbaga don, fɔ n'a bɔra komini fila la. Gɛlɛya dɔɔnin bɛ sigida mɔgɔw ka magoɲɛsɛbɛnw dilanni na, n'o tɛ wariko sabatilen don, sanko lɛnpoko. Yan fana goferenaman ka lasigidenw ni gɛlɛyaw bɛ ɲɔgɔn na.

Kayi sɛrikili la cogoyaw man ɲi hali dɔɔnin. Komini 28 bɛ Kayi mara kɔnɔ; 23 ye togodalakominiw ye; 5 ye dugubakɔnɔtaw ye. Kominisigi kɛra sababu ye ka masiba kɛ yɔrɔ dɔw la, ka yiriwali baaraw sennasumaya. O siratigɛ la dugu fila bɛ Soni komini na, minnu y'u sen bɔ kominiko yɛrɛ la pewu; o duguw ye Soboku ni Digokore ye. U y'a jira k'u ma sɔn Lani Tunka ka sugandi k'o kɛ fanga dagayɔrɔ ye; k'olu yɛrɛ bɛ kɛ komini ye. Karakoro fana komini na, Kaliɲoro ni Suwena y'a jira k'olu fana tɛ sɔn Teshibe ka kɛ fanga dagayɔrɔ ye. Sero-Jamanu fana komini na Bugulubu, Jajunbera, Sukuta, Sirakunnadi, Madina ani Mamaɲara duguw fana y'u tigɛ ka bɔ tɔw la. Sigikafɔ ma se ka fosi ɲɛ nin bɛnbaliya kofɔlen na. Nka gɛlɛyaw n'u taa bɛɛ, a bɛ se ka fɔ ko maraseginso ni sababa bɛnna n'i ye tungafɛmɔgɔw ka baara kɛlenw ye kominiko hukumu kɔnɔ. Minisiri sera yɔrɔ o yɔrɔ la, goferenaman ka lasigidenw ye bolifɛnko ni minɛnkow de fɔ k'a gɛlɛya kosɛbɛ. Minisiri y'a jira k'u bɛna magɛn ni minɛnw ye.

Solomani Dunbiya
Badama Dukure

Togodala musow ka bamakɔna kasaarantan tɛ

Furumuso «N. D.» n'a cɛ tun bɛ Bamakɔ yan. Cɛ tun ye kɔlɔsilikɛla ye n'o ye «garidiyɛn» ye. Tuma min na gɛlɛya y'u sɔrɔ, cɛ taara muso bila faso la, k'a bɛ taa fɛn ɲini Kɔdiwari jamana na. Denmuso kelen tun b'a ni furumuso cɛ. Cɛ taalen Abijan, furumuso y'a f'a buranw ye k'ale yɛrɛ bɛ t'a b'a faso la.

Furumuso in kɛlen ka waati k'a faso la, a y'a f'a ba ye k'a bɛna b'a kɔrɔw ye Bamakɔ yan. Ba sɔnna. Muso in y'a labɛn ka na Bamakɔ; a tun bɛ to ka yaala-yaala ka kundigi kɛ. A tɔr'ɔ la f'a ni butikifeere dɔ donna ɲɔgɔn na; o tun bɛ to ka wari d'a ma fɔ ka se waa kelen ma.

U tɔr'ɔ la fɔ cɛ nana ka bɔ taamayɔrɔ la. A nalen, a fɔr'a ye ko muso taar'a faso la. Cɛ taara muso nɔfɛ; ba y'a f'a ye ko muso nana Bamakɔ; cɛ nana muso nɔfɛ k'a jir'a la k'u ka segin ka t'u ka togoda la. Muso ma sɔn, k'ale bɛ to Bamakɔ yan. Kɔrɔw y'a koron k'a di cɛ ma ka taa. U selen burusi kɔnɔ muso laban bolila ka na Bamakɔ tugun. A fa y'a jira ko n'i y'a ye muso in bolila, k'a n'a ba jɛ don; o tuma, ba ka fɛɛrɛ tigɛ ka muso in ɲini. Ba y'a balimakɛ wuli ka na muso nɔfɛ. U nana kɔrɔw fɛ yen; olu y'a jira ko N. D. ma s'u fɛ yen. Ja butikinintigi in ye muso in tigɛ ka t'a bil'a fɛ yen so kɔnɔ; dumuniw ni fɛnw bɛɛ tun b'a sɔrɔ yen. Dennin somɔgɔw ye sɛgɛsɛgɛliw kɛ ka n'a sɔrɔ muso in bɛ butikinintigi bolo. Sann'u ka labɔ yen, a ma diya. Tuma min na dennin labɔra k'a lataga togoda la, a faso la, a tilala ka boli ka na Bamakɔ; hal'a ma si dugu la.

N.D. laban ka furu sara nin cogo la. Nin ye laadilikan ye ka ɲɛsin togodalamusow ma, minnu b'a fɔ k'u bɛ n'u ɲɛd'u somɔgɔw kan Bamakɔ. Duguba kow ka ca.

Fuseni Jara Sanfili Bamakɔ

Poyi : Sɛnɛ

Ofisi sɛnɛkɛlaw ta kɛra sɛnɛko la tɔgɔ ye. Forokonin tor'a dogisara la.

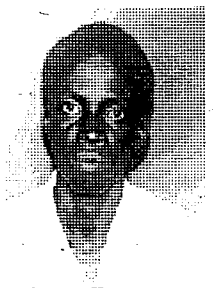

Kasimu Buwarɛ

Anw bɛ sɛnɛ kɛ k'a feere k'a d'a tigiw ma, k'an sigi k'an bolo d'an sen kan; hun, hun, hun. Ko dɔ bɛ senna, sɛnɛkɛla danbe tɛ pari ye joli ye? Dugukolo bɛ kɔrɔ ka t'a fɛ, a fanga bɛ dɔgɔya ka t'a fɛ. San o san dɔ bɛ fara nɔgɔ tata hakɛ kan. Jisɔngɔko kɛra buntenicinda ye, a bɛ juguya ka t'a fɛ. San o san dɔ bɛ far'a kan. Nka bolofa bɛ ɔrɔka-zenw ta kan, bawo ji bɛ don forotigi sago la; a bɛ bɔ forotigi sago la. Sɔrɔ bɛ kɛ sɔrɔ fankelenma ye.

Malosɛnɛlaw kunkow bɛɛ bɛ ɲɛnabɔ waati kelen na.

«Lɛnpoko, musofuruko, sɛgɛnin sɔngɔ. Marisikalo tile 31. Jisɔngɔ : Marisikalo tile 31».

Marisikalo tile 31, sɛnɛfɛnw sɔngɔw jigin waati suguw la.

Kun bɛ bɔ ko min na, muɲu t'o ɲɛ; fanga tɛ mɔgɔ si faciyɛn ye. Aw y'a miiri dɔɔnin; bi bɛ tɛmɛ, sini bɛ se. Mɔgɔ ye bi dɔn, i tɛ sini dɔn, dɔ ka jan bi, sini dɔ ka surun. Dɔ ka surun bi, sini o ka jan. Ala ye da o da da, n'a m'a fa cɛncɛn na, a b'a fa suman na. N'i ye janfa kɔlɔn se k'a koron, n'Ala ma far'i kan, i yɛrɛ bɛ t'a kɔnɔ.

Ala k'an kisi k'an tanga.

An ka mɔgɔkɔrɔbaw bɛ kuma dɔ fɔ, u ka dugawu kɔnɔ,

Ko Ala k'an kisi yekofila ma !

Ofisi sɛnɛkɛlaw ta kɛra yekosaba ye ! Kɔɔrisɛnɛ, malo - jan - ka seri, maloturu. Naaninan kun bɔra, Ala k'an ta k'a la hɛrɛ ye.

Kasimu Buwarɛ
Kalandenjolen Siribala Ɲɔnɔ Segu

Sanji bɛ na jiriw kama

An k'an jija jiriko la. Fɔlɔ, nansaraw tun b'an mara waati min na, u tun b'an ka mɔgɔw wajibiya ka jalaw ni dubalenw turu. Nka, an kɛlen k'an ka yɛrɛmahɔrɔnya sɔrɔ, jiri tɛ ka turu; kɔrɔlen caman bɛ ka sa. Sanji dun bɛ na jiriw kama. An t'an jija ka dɔw turu kɔrɔlenw nɔ na.

Andere Kanɛ Tilelaji - Kolokani

Jiko bɛ ka Jɛlɛ musow ka nakɔko nagasi

Cɛw ka bataki citaw ka ca ni musow taw ye. O ye fɛn ye min man ɲi kosɛbɛ.

N bɛ Jɛlɛ musow ka kunnafoni dɔw lase «Kibaru» ma. Anw fɛ yan Jɛlɛ musow bɛ tile 40 kalan dɔ kɛ san o san. O kɛra sababu ye Jɛlɛ musow ka jɛkulu dɔ sigi sen kan san 1995.

Jɛkulu in bɛ wari fara ɲɔgɔn kan kalo o kalo. Kɔɔrisɛnɛ baarada ye nɛgɛ sinsan juru don Jɛlɛ musow la. Jɛlɛ cɛw ye kɛnɛ taari kelen ni tila d'an ma; an y'o kɛ nakɔ ye.

Nka gɛlɛyaba bɛ nakɔko in na n'o ye jintanya ye. Kɔlɔn caman bɛ nakɔ kɔnɔ, nka ji t'u si kɔnɔ. An lbɛ wajibiya ka taa ji ta dugu kɔlɔnw na; o janya bɛ se mɛtɛrɛ 500 ma. N'a fɔr'i ka duumuni tobi, ka tila ka ji ta ka taa nakɔfɛnw sɔn, o kɔni tɛ baara nɔgɔn ye.

N'an bɛ se ka dɛmɛbagaw sɔrɔ jiko ta fan fɛ, o tun bɛ diy'an ye kosɛbɛ.

Alimata Fɔnba
Balikukalanden Jɛlɛ Bɛlɛko Joyila

Wari ye hadamadenya tiɲɛ

Mun ye diɲɛ ɲagami ? Cɛ n'a muso tɛ bɛn, ko wari ! Den n'a fa tɛ bɛn, ko wari ! Bɛɛ ko wari. Hali ni mɔgɔ min fatura, ɲininkali bɛ kɛ ko yala wari b'a fɛ wa ? Ni wari b'a fɛ, a sudonjama bɛ caya; ni wari t'a fɛ, mɔgɔ caman tɛ ye kɛnɛ kan.

An bɛ don min na i ko bi, ɲininkali tɛ kɛ n'a tigi bɛ seli walima n'a tɛ seli.

Amari Fɔnba Animatɛri
Kɔnsɔfɔn Ɲamina Kulukɔrɔ.

Jamana kalanko nagasira

An bɛ don min na i ko bi, anw togodalamɔgɔw kɔnɔgannen don k'a sababu kɛ kalanso cayara, nka kalankɛta dɔgɔyara.

N'i y'a jateminɛ, anw bɛ kodɔn waati min na, kalanso duurunnan kalanden tun bɛ se ka lɛtɛrɛ sɛbɛn, k'a kalan. Nka sisan taw, halisa kalanso tannan lakɔliden tɛ se ka lɛtɛrɛ sɛbɛn. O la, n'i ye Mali kalanko lajɛ, a bɛ mɔgɔ hakilima bɛɛ siran. A tɛ ɲɛtaa jira.

Sumayila Jalo Sɛnɛkɛla
Ɲɔnɔnɔmɔn Ncila Sikaso

Furakisɛjuguw

N b'a ɲini jamana ɲɛmɔgɔw fɛ, u ka

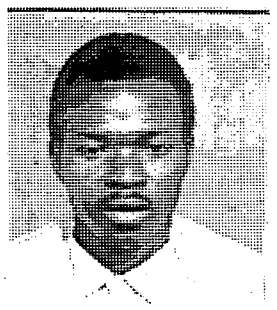

Sumayilakɛ Kulubali

wuli ka furakisɛjugu kɛlɛ ka bɔ jamana kɔnɔ. N'u ma wuli, furakisɛjugu kɛlen bɛ sababu ye ka kojugukɛ don jamana kɔnɔ, sanko dugumisɛnninw. Bɛnbaliya bɛ dugu caman kɔnɔ, ani jɛkulu caman kɔnɔ, a sababu ye furakisɛjugu ye, n'o ye dɔrɔgu ye. Malobaliya barika bonɲɛna kojugu. Sabu, n'i ye dɔrɔgu ta, ni ko o ko donn'i hakili la, mɔgɔ si tɛ se ko b'i hakili la wa, a tigilamɔgɔ tɛ malo mɔgɔ si ma. Mɔgɔ min tɛ malo mɔgɔ ma, bɛɛ y'a dɔn k'o tigi tɛna mɔgɔ bonɲa. Hali baarakɛbaliya caman ju ye furakisɛjuguko ye. Mɔgɔ min bɛ furakisɛjugu ta, san kelen, san fila a tigi bɛ kisɛya. Nka n'o tɛmɛna, a banna, a tigi tɛ se ka fosi k'a yɛrɛ ye tugun. Ɲɛmɔgɔw bɛ fɛn o fɛn kɛ, u ka wuli ka kɛlɛcogo ni kɛlɛyɔrɔ ɲini furakisɛjugu la ka bɔ jamana kɔnɔ. Fɛn o fɛn ka jugu ne bolo, furakisɛjugu ka jugu n'a bɛɛ lajɛlen ye. A bɛ mɔgɔ kɛ sama ye, ka laban k'i kɛ sonsan ye.

Sumayilakɛ Kulubali
Fasumuku Kula komini

Aw y'aw janto aw yɛrɛ la

Ne kɛlen bɛ ka ko dɔ kɔlɔsi an ka dɔgɔtɔrɔsobaw kɔnɔ. Mɔgɔ dɔw bɛ yen, u tɛ se ka joli fura kɛ, u tɛ se ka mɔgɔ sɔgɔ; u ka baaraw tɛ dɔwɛrɛw ye sofuran ni kɔlɔsili kɔ. Nka n'i taara dɔgɔtɔrɔsoba la, u b'a fɔ k'u bɛ mɔgɔ «Opere». O t'a bɛɛ ye dɛ ! A tigilamɔgɔw b'a fɔ k'i ka wari d'u ma, k'u bɛ t'i ka fura san. N'i ye wari d'u ma, o y'a bannen ye pewu. Fini min bɛ dɔgɔtɔrɔso baarakɛlaw la, o bɛɛ ye fini kelen ye. Dɔ farala kɔnɔgan kan ! Banabaatɔ b'i bolo, o kɔnɔgan b'i la; i ka wari fana minɛna mɔgɔ fɛ, i tɛ mɔgɔ min dɔn. Nin wale bɛ kɛ togodalamɔgɔw de la kosɛbɛ.

Wana Kulubali balikukalankaramɔgɔ
Jɛkuma Wɔlɔdo

Npogotigininw

Ne kɛlen bɛ ka ko dɔ jateminɛ npogotigininw ka tungafɛtaako la. Denfa dɔw b'u denmuso don furu la; ni cɛlakaw ye wari min bɔ k'o ye furunafolo ye, dɔw b'u ta dun; dɔw bɛ furunafolo nin don baganw na, denfa dɔw yɛrɛ bɛ nafolo in kɛ ka muso furu ka di balimakɛw ma du kɔnɔ. Hali fini kelen, a tɛ di denmuso in ma.
Nin bɛɛ lajɛlen bɛ kɛ ba kundonni ye. O! N'o kɛra, denmuso fana bɛ wuli k'a bɛ ta sennayaala; ba fana bɛ sɔn. Denfa dɔw bɛ nin kɛ ani balimakɛ dɔw fana. Wa u caman bɛ yen, olu ka tungafɛtaa kun de ye nin ye.
Aw m'a dɔn ko nin man ɲi. Ne b'a ɲin'u fɛ, u ka nin dabila pewu-pewu. Ni min furula, a' y'o tigi ka furunafolo kɛ k'a fɛɛrɛbɔ; o la, caman bɛ bɔ npogotigininw ka tungafɛtaa la.

Sɛbajan Jara
Zanbugu Nɔnsɔnbugu

Demokarasi m'a fɔ denw ka faw dɔgɔya

Wale dɔ b'an fɛ yan min ye walejuguba ye; a bɛ dugubaw kɔnɔ cogo min na, a bɛ burusi kɔnɔ ten. O ye walejugu jumɛn ye ? Denmisɛnninw ka mɔgɔkɔrɔbaw dɔgɔyali n'u nenini. Nin ye walejuguba y'an fɛ yan dɛ !
Misali la, ni mɔgɔkɔrɔba ni denmisɛnnin fɔra ɲɔgɔn kɔ; ni mɔgɔkɔrɔba ye denmisɛnnin dɔgɔya, a b'a ta sara; n'a y'a neni fana, a b'a ta sara. Kabako ! Ne ye denmisɛnnin ye; n bɛ sigi mɔgɔkɔrɔbaw kɔrɔ k'u lamɛn; o ka fisa ni denmisɛnninw ka tewuli ye, n'u ka gɛrɛnw barow ye.
Ne ye mɔgɔkɔrɔba dɔ ɲininka, ko mun na denmisɛnninw bɛ mɔgɔkɔrɔbaw dɔgɔya, ku neni nin cogo la ? Dɔw ko lamɔcogo don; dɔw ko yɛrɛdɔnbaliya don; dɔw yɛrɛ ko demokarasi nɔ don. Minnu ko demokarasiko nɔ don, ma, sɔn olu ta ma sabu demokarasi k'an ka bɛn, ka ko to ɲɔgɔn ta la. Demokarasi m'a fɔ denmisɛnnin si ka mɔgɔkɔrɔbaw dɔgɔya.

Basiru Kulubali
Balikukalankaramɔgɔ
Sananko Falajɛ Kati

Kuma kɔrɔma

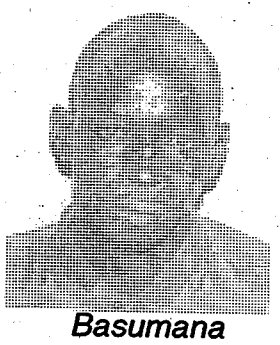

Basumana Tarawele

Dugu dɔ bɛ yen min dugumɔgɔw bɛɛ ye surakaw ye. Dugutigi fana ye suraka ye; a muso ye suraka ye; a denw fana ye surakaw ye. Nka dugutigi tɛ surakakan fɔ; muso t'a fɔ. O kɔrɔ ye jumɛn ye ?

Jaabi

O ye kɔnɔsogonin ye. Bɛɛ ko kɔnɔsogonin ye kɔnɔw ka ɲɛmɔgɔ ye; nka kɔnɔsogonin tɛ pan; a muso tɛ pan; a denw fana tɛ pan.
An ka jamana kanko fana b'o ladege. Nansarakan min bɛ fɔ arajo ni jabaranin na, o bɛ fɔ ka caya siɲɛ 3 ka tɛm'an yɛrɛw ka wolokanw kan. O la Mali fana kɛra kɔnɔsogonin ye, sabu an y'an ka kanw bila ka wali ta ta. An ma kɛ nansara ye, w'an danbe taara k'an to yen. bawo an danbe y'an ka kanw de ye. Ɲɛmɔgɔw ka kan k'a lajɛ ka barika don balikukalan na.

Basumana Tarawele
Dɛnɛnba Ɲamina

Komini sigili ma fosi ɲɛ fɔlɔ !

Ni mɔgɔ min ye san 2000 kalo labanw lajɛ, i b'a sɔrɔ baganko mankanw de tun ka ca kosɛbɛ jamana kɔnɔ kosɛbɛ. N bɛ kuma komini min kan, o ye Jɛdugu ye. Kominisigi ma fosi ɲɛ jamana kɔnɔ ni sago - kɛ - ɲɔgɔn na tɛ. Misali la, n'a fɔra dɔ ka dɔlɔ min, dɔ k'o ŋaanaŋaanakan fɔ, o tɛ ɲɛ. Dɔlɔ ye mun ye ? Sɛnɛ ! Ŋaanaŋaanakan ye mun ye ? Baganw k'i ka ɲɔ dun ! N'i y'a ye ne ye nin kuma fɔ, n'y'a ye n ɲɛ na.
Sabu samiyɛ tɛmɛnen in na, muso dɔw y'u ka foro jiriw tigɛ, misitigiw taar'a f'u ye, ko n'u ye ɲɔ sɛn'a la, u ka misiw b'a dun. O fɔra cogo min na, o kɛra ten. Sɛnɛfɛnw ɲɛnen kɔ, u nana ni misiw ye k'a bɛɛ lajɛlen dun, fosi ma b'a la.

Maroba Katile Koron

Anw tɛ Arajomali sɔrɔ ka ɲɛ

N bɛ Mali ɲɛmɔgɔw bɛɛ ladɔnniya ko kabini yɛlɛma donna arajomaliko la, o kɛra gɛlɛyaba ye bɛlɛdugukaw kan; sabu an ka arajow tɛ se ka Arajomali sɔrɔ. Anw mago tɛ arajo wɛrɛw la, fɔ Arajomali kelen, sanko nin sɛnɛkɛwaati in na sɛnɛkɛlaw ka cikɛminɛn dɔ ye arajomali ye.
An bɛ don min na i ko bi, an tɛ arajomali ka kunnafoni fosi sɔrɔ; fɔ i k'i ɲɔngiri ka wuli. O la, ne b'a ɲini Mali ɲɛmɔgɔw fɛ, u k'a lajɛ ka na antɛnni dɔ turu yan. N ye bataki dɔ ci arajomaliko gɛlɛya kan fɔlɔ; a fɔra ko ɲɛmɔgɔw bɛna n jaabi don nataw la; n'o y'a sɔrɔ jaabili kɛlen don, ne kɔni m'a mɛn. Sabu halibi arajomali tɛ sɔrɔ anw fɛ yan.

Soyibajan Jara Kɔdumadala
Wɔlɔjɛdo komini Kolokani mara

Kominiko nana ni gɛlɛyaw ye

Ne kɔnɔnafila jamana ka kominiko la. Kominiko b'a fɛ ka na ni gɛlɛya suguya bɛɛ lajɛlen ye jamana kɔnɔ. Kiminiko nan'a sɔrɔ dugu minnu faralen tun don ɲɔgɔn kan, a b'a fɛ k'olu fara. A kɛra sababu ye ka dugukoloko gɛlɛyaw don duguw ni ɲɔgɔn cɛ.
Kominiko nan'a sɔrɔ duguw jɛlen don kɛnɛyako ni kalanko minnu na, a b'a fɛ k'olu bɛ ɲagami.
Kabini sisan jamana ɲɛmɔgɔw ka kan k'a ko lajɛ ji ɲɛmajɔlen na.

Lasina Sangare Mɛmisɛla-Ŋɛna.

Sumayilakɛ ye kuma sɛbɛ fɔ

Sumayilakɛ Kulubali y'a jira ko kibaru kanubaga minnu bɛ batakiw ci kibaru ɲɛmɔgɔso la, olu bɛɛ lajɛlen ka ɲɔgɔn kunbɛn kɛnɛ kelen kan.
Kuma in diyara ne ye kosɛbɛ. O kama, n bɛ bataki in ci ka Sumayilakɛ Kulubali ka kuma sɔn ji la. N b'a jini kibaru kanubagaw fɛ, bɛɛ k'i ta fɔ kuma in na. N'a sera ka kɛ, baara sɛbɛ don. Hali n'o y'a sɔrɔ bɛɛ bɛ se k'a ja lase kibaru ɲɛmɔgɔso la, a ka bɔ «kibaru» kɔnɔ, k'o wale k'a ɲɛbila ye fɔlɔ.

Mamutu Koyita Kɔmini Joro

Kibaru ɲɛmɔgɔyaso ni Dirisa Tarawele ka kumaɲɔgɔnya

Dirisa Tarawele ye Kɔminɛ denmisɛn dɔ ye, Joro mara la, min ye sanji segin kɛ Tumutu dugu kɔnɔ, ka mɔgɔ dɔw kalan bamanankan fɔli n'a sɛbɛnni na. A ser'an fɛ yan, kibaru ɲɛmɔgɔyaso la arabadon, san 2001 zuluyekalo tile 11. Kɔrɔfɔ minnu tɛmɛna Dirisa ani Ɲanze Samake ni Badama Dukure ni ɲɔgɔn cɛ, olu filɛ.

Ɲininkali: I tɔgɔn'i jamu? Walejumɛn sera n'i ye Tumutu ?

Dirisa Tarawele : Ne tɔgɔ ye Dirisa Tarawele. N ye kalan in daminɛ Joro. Poroze dɔnan'an fɛ yen Janginɛbugu, ka mɔgɔ dɔw ɲini samiyɛ kɔnɔna na, ka taa kalan kɛ. An mɔgɔ saba sugandira. Tɔw dɛsɛra; ne hakili diyara kalan in na. Tuma min na kalan kɛra, ɲɔgɔndan dɔ y'a kuncɛ; ne ye danni k'o la. Poroze y'a jira k'an ka taa Joro, ka taa kalan kɛ yen. An taara Joro ka sɛbɛnkow ɲɛnabɔli kalan kɛ yen, n'o bɛ wele nansarakan na ko «sekeretariya»; o kɛra san 1994. O bannen ne taara karamɔgɔya kalan kɛ Segu, ka laban ka na kalan k'a mɔgɔw kun. Mɔgɔ caman bɛ yen minnu ye faamuya sɔrɔ kalan in na. Mɔgɔ caman bɛ yen minnu bɛ batakiw sɛbɛn bamanankan na; u tɛ se mɔgɔ wɛrɛ ma ka lɛtɛrɛw sɛbɛn. An ka togodaw la, lakɔlikalan man nɔgɔn bɛɛ ma; balikukalan de nafa ka bon u kan kosɛbɛ.

Nin bɛɛ tɛmɛnen, ne taara Tumutu san 1995; ne ka baara tun ye finigosi ye. Ni ne tun ye fini minnu gosi, n b'olu hakɛ n'u wari sɛbɛn. Patɔrɔn ye ɲininka ko nin ye mun sɛbɛnni ye. N ko bamanankan don. N'o tɛ ne ma kalan nansarakan na. O kɛlen, patɔrɔn donna kalan in na. Ne tun bɛ to k'a kalan fo dugukɔnɔmɔgɔw ɲɛ nana b'a fɛ; u bɛɛ donna kalan in na. Tuma min mɔgɔw cayara n taar'a ɲɛfɔ gofɛrɛnɛri ye; k'a jir'a la, a ka n dɛmɛ ni kalanso ye, sabu n b'a fɛ ka mɔgɔw kalan bamanankan na.

Gofɛrɛnɛri ye so kelen d'an ma. O la, an ye kalan daminɛ, an tun bɛ taa sigilan (ban) minɛ santiri dɔ la, min ɲɛsinnen tun don larabukalan ma; ni kalan banna, an bɛ taa ban bil'a nɔ na. An bɛ kalan daminɛ sɔgɔmada fɛ, nɛgɛ ɲɛ segin na, k'a bila tuma dɔw la selifana waati, walima ka kɔn o ɲɛ dɔɔnin. Lakɔliden dɔw tun b'a la; ni lakɔlikalan tɛ yen waati min na, u bɛ ne ka kalanyɔrɔ la. Dɔw yɛrɛ tun bɛ taa n nɔfɛ so kɔnɔ. Ne ye san segin kɛ nin kalan in na; u tun bɛ sefawari bisaba-saba fara ɲɔgɔn kan ka di n ma kalo o kalo. Nka ne ma n ka baara

Dirisa Tarawele

dabila kalan in kama; ni n bɔra kalanyɔrɔ la, n bɛ taa finigosi la. Tumutuka ninnu y'a gɛlɛya n ma ko n ka n jija ka segin. An bɛ don min na i ko bi, somɔgɔw t'a fɛ n ka segin ka taa Tumutu. Tuma min na ne nana ka bɔ Tumutu, n terikɛ dɔ bɛ Kati, min y' jira ko kalan in ka d'ale fana ye, ko ni n bɛ se ka t'a kalan. N ya jir'a la ko n tɛ se sabu an mɔgɔ saba de b'an ka cɛkɔrɔba bolo.

Juma o juma Tumutu kalanden ninnu bɛ kibaru ka laseli lamɛn. Kalanden minnu bɛ se ka sɛbɛnni kɛ, olu bɛ se kalanden mugan ni duuru ma. Olu bɛɛ lajɛlen bɛ batakiw sɛbɛn u yɛrɛ ye. Dɔw bɛ yen minnu tɛ bamanankan mɛn fewu. Bamanankan ka d'u ye kosɛbɛ; caman ye bamanankan mɛn nin kalan in senfɛ.

Ɲininkali : Kalandenw tɛ baara wɛrɛ la wa ?

Dirisa tarawele: Kalandenw tɛ baara wɛrɛ la. U bɛ kalanjɛ ni jate dɔrɔn de kɛ. Ne yɛrɛ ye gafe dɔw san, minnu sɛbɛnnen don kɔrɔbɔrɔkan na; n b'olu kalan walasa ka se ka kɔrɔbɔrɔkan faamu; o bɛ baara nɔgɔya ne yɛrɛ bolo.

Ɲininkali : San segin kɔnɔna na, aw ma deli ka kibarusɛbɛn sɔrɔ wa ?

Dirisa Tarawele: An ma kibarusɛbɛn sɔrɔ. Ne ye lɛtɛrɛ ci fɔ siɲɛ fila, arajo ka sira fɛ; an ma jaabi sɔr'a si la.

Ɲininkali : Yala e bɛ segin tugun ka taa Tumutu wa ?

Dirisa Tarawele: Seginni ka di ne ye, nka somɔgɔw de ma sɔn fɔlɔ. A ko bɛ ka fanga sɔrɔ ka t'a fɛ. Caman tun y'a jira k'u bɛna don kalan in na, i n'a fɔ kabarakaw ni direkaw ni gundamukaw. Dɔw fana bɛ n'u dege dɔɔnin - dɔɔnin; nka, u ma don kalan in na fɔlɔ.

Ɲininkali : I ma gɛlɛya sɔrɔ kalan in na?

Dirisa Tarawele: N ma gɛlɛya si sɔrɔ kalan in na. Nka karamɔgɔya ka gɛlɛn; a tɛ taa timinandiya kɔ. F'i ka dɔw bolo minɛ ka sɛbɛnniw ɲɛ jir'u la. Mɔgɔ wolonwula tun b'a la minnu tun tɛ fosi dɔn bamanankan na. A kɛra sababu ye, olu ka bamanankan mɛn.

Ɲininkali : Tuma min na e sera kɔrɔbɔrɔkan na, u m'a fɔ k'u bɛ bamanankan bila ka kɔrɔbɔrɔkan ta wa ?

Dirisa Tarawele: Ayi ! u m'o fɔ; sabu ne yɛrɛ fɛ bamanankan ye fanga sɔr'u bolo ka tɛmɛ kɔrɔbɔrɔkan kan. Waati la ne sera poroze «PAREMU» ma, n'u bɛ se k'an dɛmɛ. Nka cogoya ma se ka sɔrɔ k'a sababu kɛ poroze yɛrɛ ka baaraw banni ye Tumutu dugu kɔnɔ.

Badama Dukure

Mali dɔnkilidalaw «piratili» y'u yɛrɛw nɔ ye.

N ye ko dɔ kɔlɔsi jamana kɔnɔ, ɲinan y'a san saba ye. Mali dɔnkilidala cɛman mana kuma, k'u bɛ pirati; muso mana kuma, k'u bɛ pirati.

Ne ko dɔnkilidalaw yɛrɛ ka bɛnbaliya nɔ don. Mun na ? N'i ye ne ɲininka, dɔnkilidalaw bɛ Mali kɔnɔ yan bi, hali n'olu k'u bɛ minisiri b'a nɔ na, u bɛ se; kuma tɛ piratili kɛlɛli ma ! Kuma cayara sa ! U k'u yɛrɛ ɲininka. u yɛrɛ nɔ don ! Ni bɛnbaliya t'u ni ɲɔgɔn cɛ, aritisiw tɛ se ka kɛɲɛ ka fosi kɛ Mali kɔnɔ bi.

Zan Kulubali N'a bɛ wele ko Siyaka Cɛserebugu Nɛgɛla Kati

Bɛɛ lajɛlen jigi dalen don siraba kelen min kan.

Jamana minɛnkow n'a lamini labɛnnikow ani sigidaw ni dugubaw koɲɛw minisiri Sumayila SISE ye Sikaso ni Koloko cɛ siraba falo daɲɛ fɔlɔ kɛ Sikaso dugu kɔnɔ, karidon, san 2001 zuluyekalo tile 8. Koloko bɛ Mali ni Burukina dancɛ la.

Siraba in janya bɛ se kilomɛtɛrɛ 45 ma; a bɛ tugu Bobo ni Orodara cɛ siraba la; Orodara bɛ Burukina ni Mali dancɛ la. Siraba in dilanni musakaw bɛ se sefawari miliyari 5 ni tila ma. A baaraw ka kan ka ban kalo 18 kɔnɔna na. Kɛmɛsarada la musakaw 88 bɛ bɔ silamɛw ka banki fɛ, min ɲɛsinnen don yiriwali ma; musakaw tɔ bɛ bɔ Mali goferenaman fɛ. A jirala ko ni Sikaso ni Koloko cɛ siraba in dilanna k'a ban pewu, danfara si tɛna ye siraba in ni diɲɛ seleke naani siraba ɲumanba lakodɔnnenw cɛ, sabu a fiyɛ bɛ se mɛtɛrɛ 10 ma; a kɛrɛfɛlaw bɛ se mɛtɛrɛ 7 ma; wa siraba in bɛna cɛɲɛ kosɛbɛ. Baaraw bɛɛ lajɛlen bɛ kɛ sahelijamanaw ka ciyakɛdaba lakodɔnnen «CSE» fɛ, min bɛ Senegali jamana kan. Ciyakɛdaba fila «PAC» ni «SOCELEC» b'u fanga fara ɲɔgɔn kan ka baaraw bɛɛ lajɛlen kɔlɔsi. Minisiri Sumayila SISE y'a jira ko siraba in dilanni bɛna kɛ sababu ye ka dali misɛnman 25 labɛn ani bisiw, ka laban ka dankun munumunuta dɔ labɛn a ni siraba 7nan kunbɛnyɔrɔ la. Minisiri y'a jira ko nin ɲɛnajɛ in bɛ jamana ɲɛmɔgɔw ka ŋaniya sabati, n'o ye jamana sigidaw kalali ye ɲɔgɔn na, ani jamana ni kɔkan jamanaw magɛrɛli ɲɔgɔn na. Minisiri Sumayila Sise y'a jira ko Sikaso ni Koloko cɛ siraba in n'a ɲɔgɔnna siraba dɔ in bɛɛ bɛ ɲɔgɔn kunbɛn ka kɛ siraba kelen ye, Mali ni Burukina cɛ.

A y'a jira fana ko nin ye kow daminɛ ye sabu ŋaniya sirilen don kabini tumajan ka Mali, Senegali, ani Cadi kala ɲɔgɔn na ni Dakari ni Njamina cɛ siraba ye. O b'a jira ko siraba in nafa tɛ dan Mali dɔrɔn ma; a nafa bɛ se jamana wɛrɛw ma, minnu bɛ farafinna tɔnbaw kɔnɔ i n'a fɔ «UEMOA» ni «CEDEAO»,,n'olu ɲɛsinnen sɔrɔ ani warikow sabatili ma, farafinna tilebinyanfan fɛ. A tɔtora jamanadenw ta fan ye, min y'u jantoli ye siraba ninnu na, u kana tiɲɛ, k'u ladon.

Sikaso mara ɲɛmɔgɔ Bokari Samaseku ka fɔ la, nin siraba in barajuruba kelen ye mara kɔnɔ, min dilanni ka kan ka maradenw bɛɛ nisɔndiya. Nin ye sugokan ye min kɛra tiɲɛ ye Sikaso bolo, Sikaso min ni Lagini, Burukina, ani Kɔdiwari bɛ dancɛ kelenw na. O b'a jira ko nin bɛna kɛ sababu ye u ka sɔrɔw ka se ka falen-falen u ni ɲɔgɔn cɛ, ka yiriwali sabati jamana kelen-kelen bɛɛ kɔnɔ; olu bɛɛ lajɛlen ka sɔrɔfɛnw ye kelenw ye.

Sikaso mɛri Mamadu Tangara ye mara ɲɛmɔgɔ ka kumaw sɔn ji la, k'a sɛmɛntiya ko siraba in bɛna kɛ sababu ye ka Sikaso mara sɔrɔfɛnw sankɔrɔta k'a sababu kɛ jamana fila magɛrɛli ye ɲɔgɔn na. Minisiri Sumayila SISE ye dabaɲɛ fɔlɔ in kɛ dunun ni balakanw de jukɔrɔ. Minisiri ni «COCAN» ɲɛmɔgɔba Sori Ibarahima MAGANGILE n'u nɔfɛmɔgɔw taar'u ɲɛ da baaraw kan, minnu bɛ ka kɛ ka san 2002 ntolatanba ɲɛsigi. Fɛn yelenw y'u wasa.

Fuseni Jabate - Badama Dukure

Gawokaw bɛ sugo babili min na

Ɲinɛ tɛna kɛ abada san 2001 zuwɛnkalo tile 27 kɔ, n'o bɛnna arabadon ma, Gunzurɛyi komini na, Wabariya kubeda la. Wale min kɛra o don a nafa bɛ se Gawo n'a lamini bɛɛ lajɛlen ma. Nin don kɛra Wabariya babili biriki fɔlɔ dadon ye. A kɛra Sumayila SISE ɲɛna, n'ale ye minɛnkow, jamana labɛnni, sigidaw koɲɛw ani dugubaw koɲɛw minisiri ye, ani irankaw ka minisiri min ɲɛsinnen don u ka jamana ni jamana wɛrɛw cɛ koɲɛw ɲɛnabɔli ma.

Babili in baaraw ka kan ka ban kalo bisaba kɔnɔ; a musakaw bɛɛ lajɛlen bɛ bɛn sefawari miliyari 2 ni miliyɔn kɛmɛ wɔɔrɔ ma. Mali ni Iran b'u jɔ ni musaka minnu ye. Babili janya bɛ se mɛtɛrɛ 273 ma; a bɛ dilan joliba sanfɛ. Sira wɛrɛw bɛ babili ni Gawo bila ɲɔgɔn na; olu janya bɛ se kilomɛtɛrɛ 11 ma. Baaraw bilalen don Iran ciyakɛdaba «Mahabu Kɔdisi» ka bolo kan. Kuma caman fɔra babili in baaraw daminɛli ɲɛnajɛw senfɛ, gawokaw jigidalen don babaili kelen min kan Abudulayi Bɛnni Mohamɛdi ka fɔ la, n'ale ye Gawo depitesoba ɲɛmɔgɔ ye, babili in dilanni bɛna kɛ sababu ye ka Gawo yiriwalikow ni dugu bilali ɲɔgɔn na koɲɛw sabati. A nafa bɛ se kɔrɔnfɛla bɛɛ ma. Gɛlɛyaba min bɛ bajoliba tigɛli la nin waati in na, ni dɔw bɛ su bɛɛ ban o la, babili bɛna kɛ sababu ye k'o gɛlɛya ban pewu; sumaya min fana tun donnen don sɔrɔ sabatili baaraw la, o fana bɛna ban k'a sababu kɛ babili in dilanni ye; kuma tɛ hadamadenw seli ma u seyɔrɔw la. Hali lakana siratigɛ la, i n'a fɔ kolonɛli Bokari Gindo y'a jira cogoya min na, babili in nafa ka bon. Ale ye Gawo mara ɲɛmɔgɔ ye. Sann'u ka biriki fɔlɔ da, Sumayila SISE ni Iran minisiri Kamali karazi da ma donna silamɛtɔn nafa la, o min kɛlen don ka Mali ni Iran kala ɲɔgɔn na.

Minɛnkow minisiri Sumayila SISE y'a jira ko nin poroze in bɛ ɲɔgɔndɛmɛ kofɔ jamana kɔnɔ, ani sigidaw bɛɛ lajɛlen damakɛɲɛni yiriwali la. O kɔfɛ porozɛ in bɛ goferenaman ŋaniya sankɔrɔta jamana labɛnni siratigɛ la. Nka sanni babili in ka labɛn, gawokaw n'u wasa don u ka baki fila la, tigɛli bɛ kɛ ni minnu ye bajoliba kan. Kelen yɛrɛ bɛ yen min jiginna ji jukɔrɔ, k'a sababu kɛ kamiyɔnba dɔ bolicogo jugun ye. A jirala ko fɛrɛn tun t'o kamiyɔn na; o girinya ye tɔni 40 ye. Baki girinya ye tɔni 70 ye.

Tuma min na babili biriki fɔlɔ bɛ ka da, baarakɛlaw tun bɛ ka baki labɔ ji jukɔrɔ, a falen ɲɔ na. An bɛ don min na i ko bi, baki kelen de bɛ tigɛli kɛ Gawo mara la; o girinya ye tɔni 20 ye. Nin bɛɛ lajɛlen kɔsɔn, gawokaw ka kan k'u jigi da Wabariya babili kan, fɔ ka sugo a la.

Mahamadu B. SISE
Badama DUKURE

Mankan bɛ Sero Jamano dugu kɔnɔ

Kayi komini duuru, Jumala Kusata, ani Bɛma (Jema), Ɲoro Tugune ani Mangabe (Ɲoro di Sahɛli), Kirane (Yelimane), ani Sero Jamano (Kayi) bɔra kosɛbɛ ka jamana lamini ni sigidaw koɲɛw minisiri Usumani Si n'a nɔfɛ jamaba kunbɛn. Komini duuru ninnu kalikan ye ko taa kɛra k'u danni min kɛ jamana ka yɛrɛmahɔrɔnya san 41 kɔnɔna na, u b'a kɛ cogo bɛɛ la ka kun tɔw la.

Komini ninnu ka baara lakodɔnnenw ye sɛnɛ ni baganmara ye. An bɛ don min na i ko bi, gɛlɛya minnu b'u kan, olu ye jiko, lakɔliko, ani furakɛliyɔrɔko gɛlɛyaw ye. Komini in kelen-kelen bɛɛ kɔnɔ, sɔrɔ dɔgɔya bɛ ka maraseginso baara nagasi. Nk'o n'a taa bɛɛ lajɛlen, gɛlɛyaba tɛ nisɔngɔko la, wa maraseginso ye sira ye min kelen bɛ se k'u bɔ nɔgɔ la.

Komini ka ɲɔgɔnye kɛrɛnkɛrɛnnenw bɛɛ lajɛlen bɛ b'u sira fɛ komini duuru ninnu caman kɔnɔ, wa bɛn sabatilen don kominiw ɲɛmɔgɔw ni ɲɔgɔn cɛ. Sɛbɛnkow faranfasiyalen don wa bɛn bɛ gofɛrɛnaman ka lasigiden ni politikimɔgɔw ni ɲɔgɔn cɛ.

Minisiri ye Jumara Kusata ka mɛri biriki fɔlɔ da. Nin so in min ka kan ka ban samiyɛ kɔnɔna na, a sababu bɔra tunkafɛtaalaw la, ani dugumɔgɔw yɛrɛ; dugumɔgɔw jɔyɔrɔ kɛra birikigosi ye ani bolomafaraw.

Nka Jumara bɛ Bɛma kɔfɛ sojɔ koɲɛw na, sabu ale fana b'a fɛ k'a ka mɛri jɔ k'a ban ɲinan. Bɛrɛ si t'o jɛ banni na tugun.

Ɲoro Tugune ani Mangabe komini de ye bɛɛ dan. Ka fara u ka mɛri kura jɔli kan, u ye lakɔli saba jɔ; a musakaw bɛɛ bɔr'u yɛrɛ kun.

Kirane Kaɲaga mɛri bɛ luwanse la, nk'u kɛlen don ka arajoko ni telefɔniko labɛn u ka komini kɔnɔ; u ye dɛmɛ ɲini walasa arajoko ka se ka sabati kosɛbɛ.

Nin komini kofɔlenw y'u seko kɛ; nka Sero Jamano ta y'a damako wɛrɛ ye. Komini dugu 18 la, dugu 6 bɛ yen minnu y'a jira k'u tɛ kominiko la. Kominiko ye lawale bɛnbaliyaw wuli duguw ni ɲɔgɔn cɛ. Kɛlɛ laban kɛra san 2001 zuwɛnkalo tile 6, n'o bɛnna araba ma; ni tor'o la. Kɛlɛ in tun bɛ Sero Jamano dugumɔgɔw ni Jajunbera dugumɔgɔw ni ɲɔgɔn cɛ nsiminisun damadɔ tigɛli nɔfɛ; mɔgɔw ntanyara fan fila bɛɛ fɛ. Sigikafɔw ma fosi ɲ'a la. An bɛ don min na i ko bi sandaramaw dagalen don yen. Komini in yɛrɛ tɛ dɛsɛbaatɔ komini ye. Nsiminiforoba b'u bolo, ka fara Magi kɔ kan, min falen don jɛgɛ la sanga ni waati bɛɛ lajɛlen na; u ka kungo fana ye sogomayɔrɔ ye, wa siraba ɲuman dɔ b'u ni Kayi cɛ, taama bɛ kɛ min kan san kalo tan ni fila kɔnɔ. Minisiri kɛlen ka gofɛrɛnaman ka sangafo kɛ mɔgɔ fatulenw somɔgɔw ye, a y'a ɲini dugumɔgɔw fɛ, u ka bɛn; ni bɛn tɛ yɔrɔ min na yiriwali kuma tɛ fɔ yen. A y'a ɲin'u fɛ, u ka kan ni fɛn min ye fasobaara la, u k'o kɛ. A k'u k'a kɛ cogo bɛɛ la, walasa kalata nataw ni sababa ka bɛn

Solomani Dunbiya
Badama Dukure

Bɛn sabatira sɔrɔdasi kɔrɔw ni ɲɔgɔn cɛ

Kolonɛli Isa Ɔngoyiba

Mɔgɔ o mɔgɔ tun bɛ sɔrɔdasi kɔrɔw ni kɛlɛ ka mɔgɔ ntanyalenw somɔgɔw ka lajɛba 6 nan kɛnɛ kan, bɛɛ lajɛlen bɛnn'a kan k'o tɔnsigi in ni sababa bɛnna. Tuma min na sɔrɔdasi kɔrɔw ka minisiri ka ciyakɛda kuntigi kolonɛli Tumani Sisoko ye tɔnsigi in kuncɛ, sɔrɔdasi kɔrɔw bɛɛ y'u kanto ko «Tɔnsigi kɛra hɛrɛ ye».

Tile saba baaraw kɛra sababu ye sɔrɔdasi kɔrɔw ka bɛn sabati u ni ɲɔgɔn cɛ, ka ɲɛmɔgɔyakulu kura sigi min ɲɛmɔgɔya dira Isa Ɔngoyiba ma kokura. A jirala ko bɛɛ lajɛlen sɔnna ɲɛmɔgɔya kura in ye. Jamana sigida tɔw ka mɔgɔ sugandilenw y'a jira ku sɔnna ɲɛmɔgɔyakulu kura in ye.

Nin b'a jira ko bɛnbaliya min tun bɛ sɔrɔdasi kɔrɔw ni ɲɔgɔn cɛ, o banna pewu; k'u bɛn'u ɲɛsin baaraw ma, walasa k'u ka koɲɛw bɛɛ lajɛlen ɲɛnabɔ, hakilisigi kɔnɔna na. U bɛnna ɲinifɛn damadɔw kan, minnu bɛ tali kɛ sɛbɛn kɛrɛnkɛrɛnnen dɔ dilanni na sɔrɔdasi kɔrɔw tɔgɔ la, walasa k'u ka furakɛli musakaw dɔgɔya, an'u dagayɔrɔ dilanni, an'u dɛmɛnisara kɛrɛnkɛrɛnnen sarali kalo o kalo, ani bolofɛndɔ bilali u ka ɲɛmɔgɔ ka bolo kan. O kɔfɛ, u ka wari minn'u tun ma sara, olu bɛɛ lajɛlen ka kan ka sar'u ye san 2001 kɔnɔ. Minnu denw bɛ «Piritane» la, olu fana ka wari sarata ka kan ka kɛrɛnkɛrɛn. Isa Ɔngoyiba y'a jir'a ka tɔnsigi kuncɛli kumaw senfɛ ko tɔndenw y'u ka yaafaɲɔgɔnma ni hakilitigiya da kɛnɛ kan, ko ni Ala sɔnna ɲɛmɔgɔyakulu ni baara minnu ka kan, a b'olu kɛ fɔ ka s'u dan na. A ko tɔnsigi y'a jira ko tɔnden kelen ma kuru mar'a yɛrɛ kɔnɔ. Kolonɛli Tumani Sisoko y'a jira ko tɔnsigi ye bɛn ni hɛrɛ sabati tɔn kɔnɔ; a k'o ye wale ye min diyara gofɛrɛnaman ye, sabu jamana kɛlɛbolow ɲɛ tɛ mɔgɔ wɛrɛ la sɔrɔdasi kɔrɔw kɔ : Olu de ye misaliw ye. Kolonɛli Tumani Sisoko y'a jira fana ko ɲɛmɔgɔkulu kura in ka kan ka tɔnden tɔw lamɛn sanga ni waati bɛɛ lajɛlen na ani k'a bolo d'a dusu kan ni timinandiya ye a ni gofɛrɛnaman cɛ kɔrɔfɔw kɛnɛ kan. Kulu 54 tun bɛ tɔnsigi in kɛnɛ kan; bɛɛ b'a miiri ko nin ye taamasen kuraw donnen ye tɔn in kɔrɔ.

Solomani Bobo Tunkara
Badama Dukure

Talo Balanko

Jɛnɛkaw ka tɔn n'u kanuɲɔgɔnw bɛnnen don a kan halibi k'u ma sɔn Talo balan dilanni ma. Dɔgɔkun damadɔ minisiri Eli Madani JALO Jeninkali kɔfɛ bulonba la, jɛnɛkaw fana y'u ka haminankow kurakuraya. A kɛra tɔnsigi dɔ senfɛ min dara san 1998 ta kan. Tɔn in y'a jira k'a ma sɔn abada babili ka dilan Jɛnɛ mara kɔnɔ; a ka laɲini ye goferenaman ka poroseko in dabila pewu.

Tɔn in y'a jira k'a sen tɛ Talo babiliko la; u k'a kɛ cogo bɛɛ la, walasa babili in kana jɔ. Ni goferenaman ma sɔn, Mali tarikiw n'a fɔ don dɔ la ko jɛnɛkaw ma sɔn Talo babili dilanni ma. Tɔn in y'a jira fana ko minisiri ma tiɲɛ fɔ Talo koɲɛ kan bulonba kɔnɔ, o de kama tɔnsigi in kɛra, walasa ka malidenw ni diɲɛ lamini ladɔnniya balanko in na, sanko a jɔli bɛ kasaara min lase jɛnɛkaw ma. Tɔn in ɲɛmɔgɔba Bagoro Numanzana y'a jira ko jɔkun fosi tɛ Talo balan in na, sabu baara nafama wɛrɛw bɛ yen jɛnɛkaw ni malidenw ka kan k'u ɲɛsin minnu ma.

Tɔn in ye sɛbɛn dɔ labɛn, a ka daliluw bɛ min kɔnɔ, n'o b'a jira ni Ameriki dɔnniyɔrɔba dɔ ka koɲɛɲini ye, ko Talo balan jɔli tɛ nafa si las'u ma dunkafa siratigɛ la. A tɛ na ni fosi ye ni hadamadenya lagosili tɛ.

Babili in tɔgɔ dali ko balan, o tɛ fosi b'a ka ji hakɛ minɛta la, i n'a fɔ diɲɛ seleke naani balilikow ɲɛnabɔjɛkulu y'a jira cogo min na; jɛkulu in y'a jira fana, Bagoro Numanzana ka fɔ la, ko babili ka ji hakɛ minɛta ni baarata bɛna kɛ sababu ye ka ja lase Jɛnɛ mara sigida tɔw ma. U ko wari min bɛ don babili in na, o nafa tɛ sɔr'a la. O la, Bagoro Numanzana ka fɔ la, ɲininkali bɛ se ka kɛ, ko sefawari miliyari 22 bɛɛ lajɛlen bɛ don babiliko dafɛ cogo di, malosɛnɛ dɔrɔn kama, ka sɔrɔ wari in tilancɛ dama bɛ se ka dugukolo taari 20.000 labɛn ka ɲɛ ofisi kɔnɔ, ka malo dakabana sɔrɔ, walima ka Konan, Koriyanze, Ɲanfunke, Tɔnka ani Tumutu cɛ siraba dilan k'a ban pewu. Bagoro Numazana y'a jira ko kabini san 1998, ni goferenaman ye babili in jɔliko kuma fɔ, fɔ ka se bi ma, jɛnɛkaw ka tɔn n'a kanuɲɔgɔnw bɛ ka kunnafoni jɔnjɔn di faamaw ma, ani diɲɛ seleke naani mɔgɔw, sanko waribatigi minnu ka kan k'a nafolo bɔ. O siratigɛ la sɛbɛnw cira jamana ɲɛmɔgɔ ma, ani minisiriɲɛmɔgɔ, ani diɲɛ seleke naani dɛmɛlitɔnbaw i n'a fɔ warisoba n'o ye banki mɔnjali ye, ani warisoba min ɲɛsinnen don farafinna yiriwali ma, n'o ye «BAD» ye, ani «FAO», n'o ye diɲɛ seleke naani baloko ɲɛnabɔjɛkulu ye, ka fara «UNESCO» kan, n'o ɲɛsinnen don kalanko ma ani sekow ni dɔnkow ani faransikaw ka ciyakɛda min ɲɛsinnen don yiriwali ma. Bagoro Numanzana ka fɔ la, nin bɛɛ lajɛlen wolola mun na ? O ye k'a fɔ «BAD» y'a jira k'ale sen bɔra babili dilanniko la. «BAD» ka nin wale de ye babili jɔlikow lasumaya nin cogo la, n'o tɛ minisiri ye sɛbɛnko minnu fɔ k'olu y'a jɔli lasumaya, olu nɔ tɛ.

Solomani Bobo Tunkara ni Badama Dukure

Togodalamɔgɔw ka kan ka ɲininka

An y'a mɛn arajow la, k'a kalan kunnafonisɛbɛnw kɔnɔ ko jamana ɲɛmɔgɔw ko k'an ka surɔfɛnko ni yuruguyurugu kɛlɛ ka bɔ jamana kɔnɔ. Ne hakili la baara in bɛ se ka kɛ, fɔ n'o y'a sɔrɔ kuma in fɔbagaw yɛrɛ sen bɛ wale ninnu na.

Wale dɔ bɛ yen min ka kan ka sigi sen kan. San o san ɲɛmɔgɔw ni togodalamɔgɔw ka sigi kɛnɛ kelen kan siɲɛ kelen. Gɛlɛya minnu bɛ togodalamɔgɔw kan sigidaw la, ani jamana jɔli baaraw la, u ka jɛ k'olu fɔ da ni da, tulo ni tulo, ɲɛ ni ɲɛ. N'o kɛra fereke min bɛ jamana kɔnɔ, togodalamɔgɔw kunkan, o caman ɲɛ bɛ dɔn. O la mɔgɔ si kana don togodalamɔgɔw n'u dalakumaw cɛ, min bɛ k'an na, k'o fɔ. N b'a ɲini n balima togodalamɔgɔw fɛ, an ka bɛn k'an bolo di ɲɔgɔn ma, sigidaw yiriwali ni jamana jɔli baaraw la.

Adama Jara
Fuladugu Mɔrɔ-Mɔrɔ-Kita

TULON

Nin desɛn fila dilanbaga y'a dab'a kama, fili 10 k'u la. A'y'olu ɲini.

Jaabi

1) Turu minnu digilen don kun na. 2) Musomanniin jinw. 3) Bolofanegɛ min bɛ bolokan na. 4) Jiriɲuniin min bɛ numan fɛ. 5) Cemanniin ka cesiriɲala. 6) Sebɛntura min bɛ duloki jufa kɔnɔ. 7) Jiritu minnu nunkun bɛ tegew ni ɲogon cɛ. 8) Filantɛrɛ min bɛ kiniin fɛ. 9) Kulusi jufa. 10) Cemanniin jɛkilli.

« CAN » 2002 fiɲɛ in bɔra min ?

San 1998, marisikalo «KIBARU» kɔnɔ, Mali kunnafonisɛbɛn ciyakɛda «AMAP» kuntigi Gawusu DARABO ni Mali ntolatankow ɲɛnabɔ jɛkulu «FMF» kuntigi Amadu JAKITE ye ɲɔgɔn kumaɲɔgɔnya an ka jamana jigiya jɔnjɔn kan san 2002 KUPUDAFIRIKI labɛnni na.

Gawusu DARABO ye nin ko in jɔrɛ minɛ cogo min na, malidenw bɛɛ y'a jɔrɛ minɛ kabini don min na san 1998 KUPUDAFIRIKI min tanna Burukina Faso, Afiriki ntolatankow ɲɛnabɔ jɛkulu «CAF» y'a kan di Mali ma, k'a ye san 2002 farafinna tulonba in labɛnni kalifa a la, k'a sɔrɔ jamanaw tun b'a nɔfɛ, minnu tun bɛ se ka kow bɛɛ k'u bara tile damadɔ dɔrɔn kɔnɔ ni Misirajamana tun b'olu la.

A don, malidenw bɛɛ ko baaraba donn'an ka jamana bolo. «AMAP» kuntigi ka jateminɛ na, kamalenkɔrɔ t'a da fa mugujalan la n'a ɲiginji t'a da, o de kɔsɔn a ye nin ɲininkali gɛlɛn kɛ «FMF» kuntigi Amadu JAKITE la. Amadu JAKITE y'a jira k'ale ma tigɛ Mali la, bawo an sera ka Afiriki funankɛninw ka ntolatan kunbɛnw labɛn cogoya la, min ye «CAF» ɲɛmɔgɔw nimisiw wasa. Ale bɛ min ɲini an fɛ, an kana tigɛ an yɛrɛ la. Mali n'a ka faantanya bɛɛ, baara taasira la, an bɛ saya fisaya ni malo ye, wa o dusukun kelen in de man kan ka bɔ an na abada.

San 1998, zuwɛnkalo tile 6, peresidan Alifa Umaru KONARE ye san 2002 «KUPUDAFIRIKI» labɛn jɛkulu «COCAN» kuntigi sugandi, n'o ye Sori Ibarahima MAKANGILE ye.

A sugandilen jamanakuntigi fɛ, Sori Ibarahima MAKANGILE y'a jira bɛɛ la ko faso mago mana jɔ a den fɛn o fɛn na, wale o wale tiimɛli la, min bɛ se ka jamana kunnawolo, o tigi man kan ka to kɔ abada o baara la. A ko peresidan ye wele min bil'ale ma, ale kelen kunko tɛ, a ko wele in ɲɛsinnen don malidenw bɛɛ ma. O de kɔsɔn, a ye bɛɛ lajɛlen ka dɛmɛ ɲini Mali ka san 2002 KUPUDARIKI baara in na, min tɛ farikoloɲɛnajɛko baara dɔrɔn ye, bawo jamana ka ɲɛtaa ni yiriwali ni bɔnɔgɔla baara fana don.

Sori Ibarahima MAKANGILE y'a jira malidenw na, k'ale ɲɛ t'u jɔrɛkun na, bawo Burukina Faso sera yɔrɔ min na ka «KUPUDAFIRIKI» labɛn, mun bɛna Mali dɛsɛ o baaraw la.

San 1998, utikalo tile 22, Mali san 2002 KUPUDAFIRIKI koɲɛnabɔ jɛkulu kuntigi Sori Ibarahima MAKANGILE y'a masurunya baarakɛɲɔgɔnw sugandi. Mali ka san 2002 «KUPUDAFIRIKI» koɲɛnabɔ jɛkulu «COCAN» ye ɲɔgɔndan dɔ labɛn, san 1998, utikalo tile 22, jamana duguw ni ɲɔgɔn cɛ san 2002 KUPUDAFIRIKI ntolatan dɔw bɛ se ka kɛ minnu kɔnɔ.

«COCAN» jɛnna ni dugu minnu ka «KUPUDAFIRIKI» ntolatan labɛnw ye, ɲɔgɔndan in kadara kɔnɔ, olu kɛra Sikaso ni Moti ni Bamako ni Segu ni Kayi ye.

K'a ta dugu ninnu sugandili don na fo ka na se bi ma, dɔnsen kura donna hakilina ɲuman i kɔrɔ, bawo fadenya ye Mali laadalako ye. Mara dugu sugandilenw bɛɛ y'u kan bɔ'u balimaw ma, minnu sigilen bɛ so kɔnɔ ani minnu bɛ jamana yɛrɛ kɔkan, u bɛɛ ka wuli k'u seko damajira kɛ, walasa KUPUDAFIRIKI labɛnni da kana to u la. Wa welekan in mɛɛnna diɲɛ seleke naani bɛɛ la, malidenw fɛ bawo «CAF» ye fɛn o fɛn wajibiya dugu ninnu kan, Afiriki tulonba in waleyali siratigɛ la, u si ma sɔn ka to kɔ o baaraw la, k'a daminɛ farikoloɲɛnajɛyɔrɔ dilanni na ka tɛmɛ dunanw bisimilali sow jɔli fɛ fo ka na se arajosokow ni telewisɔnkow ni nɛgɛjurusokow ni bɛsɛya walew ma.

«COCAN» ni «CAF» ni Mali peresidan yɛrɛkun Alifa Umaru KONARE si ma sɛgɛ nin baara ninnu sɛgɛsɛgɛli la fɔ «CAF» n'a ɲɛmɔgɔ Isa HAYATU yɛrɛ n'a ka jɛkulu kan di don min na tile 3 taama senfɛ, san 2001 zuluyekalo tile 24 ni 26 cɛ ko sisan u sɔnna a ma, ka jɛn n'a ye ko a mana kɛ cogo o cogo san 2002 «KUPUDAFIRIKI min ka kan ka tan san 2002 zanwiyekalo tile 19 ni fewuruyekalo tile 10 cɛ, jamana wɛrɛ si tɛ se k'o labɛnw bɔsi Mali la.

Nka «CAF» kuntigi ni peresidan Alifa ka kumaɲɔgɔnya tɛmɛnen kɔ, Isa HAYATU y'a jira min senfɛ ko kabini «CAF» bisimila Peresidan Alifa ni Mali ye bonya ni karama min k'u ye jamana si ma deli k'o ɲɔgɔn kɛ Afiriki balontanko ɲɛnabɔ jɛkulu ye, a ye kunnafonidilaw ladɔnniya ko baara tɔnin minnu tora duguw bolo, wajibiya don u bɛɛ k'o bɔ a sira fɛ. A ko n'o tɛ «CAF» bɛn'a ka sɛgɛsɛgɛli laban min kɛ san 2001, nowanburukalo tile 30, ni dugu minnu ma se k'u ka layidu tiimɛ, o dugu damadɔw sen bɛ bɔ KUPUDAFIRIKI la, yɔrɔ minnu labɛnnen don, olu b'u wasa don Mali san 2002 KUPUDAFIRIKI la.

«CAF» ni mali ta ye min ye sisan, KUPUDAFIRIKI labɛnni na, i n'a fɔ bamananw b'a fɔ cogo min na ko : «ka shɛ bila sansaran kɔnɔ, o bɛ shɛtigi ma, nka shɛ k'a ku sin yan, o bɛ shɛ yɛrɛ ma».

Basiriki TURE

"AMAP" kuntigi
Gawusu DARABO
Mali kanw kunnafonisɛbɛnw
baaradaɲ kuntigi
Ɲanze Samake
Kibaru
BP : 24 Telefoni : 21-21-04
Kibaru Buuriya Bozola
Bamako Mali
Dilanbagaw ni sɛbɛnbagaw kuntigi
Basiriki Ture
Sɛbɛnbagaw kuntigi
Badama Kuluba
Labɔuriya : Kibaru galɛriyaba
Bolen Ha Kɛra 1001